บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ความชอบของประชาชนที่มีต่อรายการของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (TPBS)” ผู้ศึกษา ได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดผลครั้งเดียว (One-Shot Case Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และให้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามเอง (Self-Administered Questionnaire)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตปกครอง 50 เขต ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 5,716,248 คน (“ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตปกครอง 50 เขต,” ออนไลน์, 1 เมษายน 2551)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งชมรายการของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (TPBS) จำนวน 400 คน โดยผู้ศึกษากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ตามหลักการแปรผันร่วมกันระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของทาโร่ ยามาเนะ (Taro Yamane, 1973, p. 725) ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ต้องการศึกษามีจำนวน 5,716,248 คน และกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.005 ดังนี้

สูตร $n = \frac{N}{1+N(e)2}$

โดยกำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ความคลาดเคลื่อนจากการประเมินค่า

ในการศึกษาครั้งนี้ $n = \frac{5,716,248}{1+5,716,248\ (0.5)2}$

= 399.972 คน

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเท่ากับ 400 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

โดยแบ่งพื้นที่ตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งได้เป็น 50 เขต ได้แก่

ตารางที่ 3.1

การแบ่งพื้นที่ตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร 50 เขต

กลุ่มที่	ชื่อกลุ่ม (จำนวนเขต)	เขต
1	กลุ่มรัตนโกสินทร์ (9 เขต)	เขตพระนคร,เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย,เขตสัมพันธวงศ์, เขตบางรัก,เขตปทุมครั้ง,เขตพญาไท,เขตดุสิต, เขตบางซื่อ,เขตราชเทวี
2	กลุ่มบูรพา (9 เขต)	เขตดอนเมือง,เขตหลักสี่,เขตสายไหม,เขตบางเขน, เขตจตุจักร,เขตลาดพร้าว,เขตบึงกุ่ม,เขตบางกะปิ,เขต วังทองหลาง
3	กลุ่มศรีนครินทร์ (8 เขต)	เขตสะพานสูง,เขตมีนบุรี,เขตคลองสามวา,เขตหนอง จอก,เขตลาดกระบัง,เขตประเวศ,เขตสวนหลวง,เขต คันนายาว

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มที่	ชื่อกลุ่ม (จำนวนเขต)	เขต
4	กลุ่มเจ้าพระยา (9 เขต)	เขตดินแดง,เขตห้วยขวาง,เขตวัฒนา,เขตคลองเตย, เขตบางนา,เขตพระโขนง,เขตสาธร,เขตบางคอแหลม, เขตยานนาวา
5	กลุ่มกรุงธนเหนือ (7 เขต)	เขตบางพลัด,เขตตลิ่งชัน,เขตบางกอกใหญ่,เขต บางกอกน้อย,เขตภาษีเจริญ,เขตหนองแขม,เขตทวี วัฒนา
6	กลุ่มกรุงธนใต้ (8 เขต)	เขตบางขุนเทียน,เขตบางบอน,เขตจอมทอง,เขต ราษฎร์บูรณะ,เขตทุ่งครุ,เขตธนบุรี,เขตคลองสาน,เขต บางแค

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

โดยการสุ่มในขั้นตอนนี้เป็นการจับฉลาก เขตที่จะศึกษาใน 6 กลุ่มโดยจับมากลุ่มละ 1 เขตปรากฏว่าได้จำนวน 6 เขตดังนี้ คือ กลุ่มที่ 1 เขตพญาไท กลุ่มที่ 2 เขตบางกะปิ กลุ่มที่ 3 เขตมีนบุรี เขตที่ 4 สาธร เขตที่ 5 เขตบางแค เขตที่ 6 เขตหนองแขม

ขั้นตอนที่ 3 การสุ่มหน่วยตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling)

โดยการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากรในแต่ละเขตที่จับฉลากโดยการคำนวณวิเคราะห์ประชากรในเขตกับประชากรทั้งหมด ดังนี้

ตารางที่ 3.2

การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากรในเขตพื้นที่ที่เลือก

ลำดับ	เขต	ประชากรทั้งหมด	สัดส่วน	จำนวนตัวอย่าง
1	เขตพญาไท	78,058	10.110	80
2	เขตบางกะปิ	147,950	19.162	90
3	เขตมีนบุรี	128,703	16.670	50
4	เขตสาธร	92,325	11.960	70
5	เขตบางแค	192,522	24.935	60
6	เขตหนองแขม	132,527	17.165	50
รวม	6 เขต	772,085		400

จากสัดส่วนของตัวอย่างตามพื้นที่กำหนดทำให้ได้ขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 400 คน

ขั้นตอนที่ 4 การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

โดยผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุระหว่าง 18 – 55 ปี ตามจำนวนและตามพื้นที่ที่กำหนดในข้างต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นจากแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทางลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษารายได้

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ และประเภทของรายการโทรทัศน์ที่ประชาชนชอบรับชม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจต่อสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (TPBS) โดยประกอบด้วยคำถามที่มีข้อความถูกต้อง และ ข้อความไม่ถูกต้อง

ตอนที่ 4 เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความชอบของประชาชนที่มีต่อรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (TPBS)

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทอสอบก่อนการเก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำรายงานโครงการเฉพาะบุคคล รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติ เพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างแบบสอบถาม (Construct Validity) อาทิ เนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ (Content Validity) ในแบบสอบถามมีความเหมาะสมตรงตามประเด็นการศึกษาและมีความสัมพันธ์สอดรับกับแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ปรังปรุงแก้ไขแล้วมาทดสอบความเชื่อมั่น โดยการนำไปทดลองใช้ (Pre - test) กับประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคำถามในแต่ละข้อตามแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้ศึกษาต้องการและคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร จากนั้นหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิอัลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาท (Cronbach) และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.752 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นได้ ผู้ศึกษาจึงใช้แบบสอบถามนี้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS PC FOR WINDOW) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Average) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผู้วิจัยกำหนดการวัดระดับพฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์ด้านประเภทของรายการที่ชอบ และ การวัดระดับความพึงพอที่มีต่อรายการของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (ไทยพีบีเอส) ตามแบบ Likert's Scale โดยกำหนดข้อความในแบบสอบถามเป็นดังนี้

- พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์ด้านประเภทของรายการที่ชอบ
  - ชอบอย่างยิ่ง 5 คะแนน
  - ชอบ 4 คะแนน
  - ชอบปานกลาง 3 คะแนน
  - ไม่ชอบ 2 คะแนน
  - ไม่ชอบอย่างยิ่ง 1 คะแนน
  - ไม่มีความคิดเห็น 0 คะแนน

การกำหนดเกณฑ์วัดระดับความสำคัญของพฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์ด้านประเภทของรายการที่ชอบ และการวัดระดับความพึงพอที่มีต่อรายการของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (ไทยพีบีเอส) โดยมีการกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยดังนี้

- ชอบอย่างยิ่ง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.20 – 5.00
- ชอบ ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20
- ชอบปานกลาง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40
- ไม่ชอบ ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60
- ไม่ชอบอย่างยิ่ง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80
- ไม่มีความคิดเห็น ช่วงคะแนนเฉลี่ย 0.00

ในส่วนของการวัดระดับความรู้ความเข้าใจต่อสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (TPBS) มีการกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยดังนี้

- ตอบถูก 0 – 10 ข้อ มีความรู้ความเข้าใจน้อย
- ตอบถูก 11 – 15 ข้อ มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
- ตอบถูก 16 – 20 ข้อ มีความรู้ความเข้าใจมาก